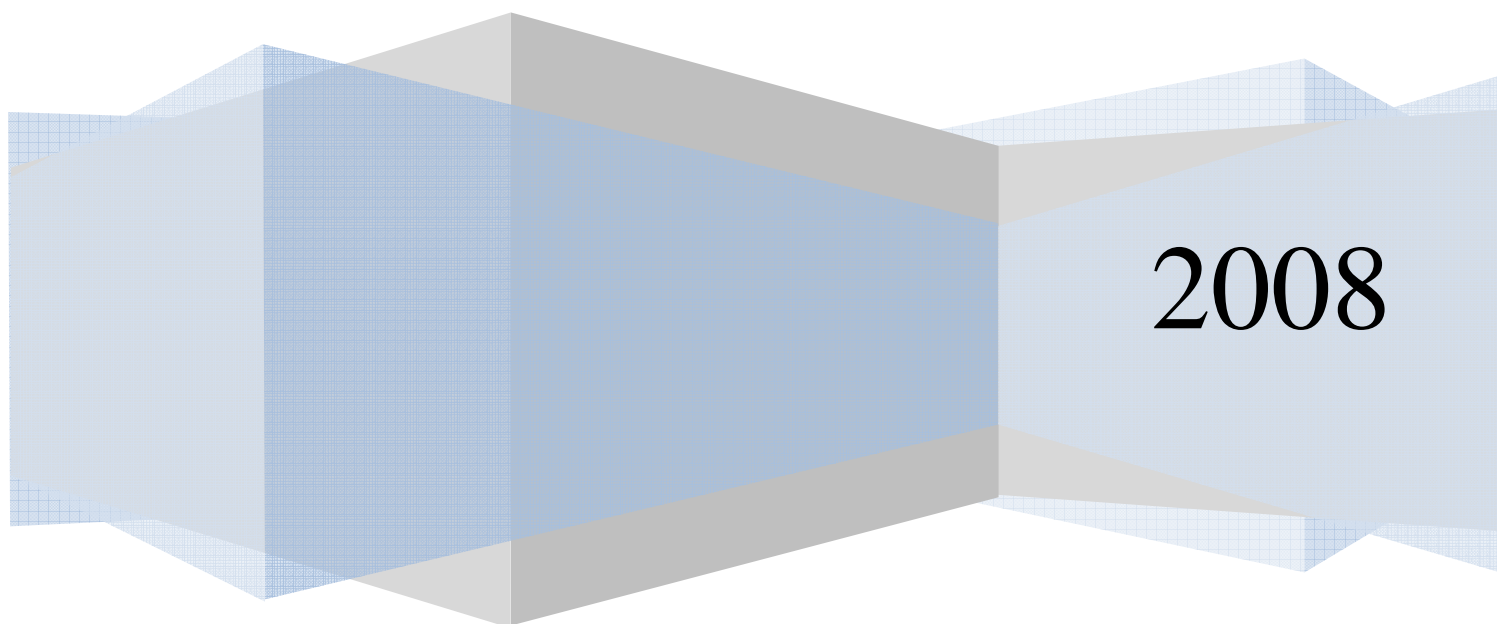

**Gdyńska Strategia
Rozwiązywania
Problemów Społecznych**
2008-2013

Spis treści

WPROWADZENIE.....	2
Główne zadania Strategii.....	2
Założenia przyjęte w toku prac nad Strategią	3
1. Diagnoza problemów społecznych w Gdyni i obszary problemowe	4
1.1 Demografia	4
1.2 Kondycja gdyńskich rodzin	7
1.3 Osoby z niepełnoprawnością w Gdyni.....	9
1.4 Skala zjawiska gdyńskiej bezdomności	10
2. Problemy horyzontalne.....	12
2.1 Problematyka rynku pracy.....	12
2.2 Ubóstwo	15
2.3 Uzależnienia.....	16
3. Analiza SWOT	18
4. Wizja sytuacji społecznej w Gdyni w roku 2013 w zakresie rozwiązywania problemów społecznych	25
5. Priorytety, cele, zadania.....	25
6. Wdrożenie Strategii	27
6.1 Fazy wdrożenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.....	27
6.2 Struktura zarządzania	27
7. Metodyka pracy nad Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych. Proces konsultacji społecznych.	29

WPROWADZENIE

Gdyńska Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych to przedstawiona w formie dokumentu koncepcja działań zmierzających do utworzenia trwałego systemu rozpoznawania zagrożeń społecznych w mieście, ich profilaktyki, jak również koncepcja działań zmniejszających skutki problemów społecznych. Strategia ma również przyczynić się do budowy systemu skutecznej interwencji w obliczu bezpośrednich zagrożeń dla prawidłowego funkcjonowania (dobrostanu) mieszkańców Gdyni.

Gdyńska Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych uszczegóławia cele *Strategii Rozwoju Gdyni (Cele 2, 3, 4 i 6)* zawarte w priorytecie drugim pt. „*Gdynianie*” i jest swoistą kontynuacją idei w niej przedstawionych. Priorytet „*Gdynianie*” grupuje działania władz miasta związane z poziomem życia mieszkańców Gdyni, ich wiedzy i kwalifikacji. Niniejszy dokument nawiązuje do strategii wojewódzkiej - Priorytet 1. *Rozwój kapitału ludzkiego oparty na wiedzy i aktywności (Cele 1, 2, 3)* oraz Priorytet 4. *Kreowanie wysokiej jakości życia (Cele 1, 7)*. Ponadto swoją treścią koresponduje ze wszystkimi priorytetami i celami *Strategii Polityki Społecznej Województwa Pomorskiego*.

Taka konstrukcja gwarantuje, iż cele zapisane w *Gdyńskiej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych* znajdują się w głównym nurcie działań podejmowanych przez samorząd miasta i województwa.

Główne zadania Strategii obejmują:

- Diagnozę sytuacji społecznej Gdyni;
- Nakreślenie wizji systemu reagowania na problemy społeczne Gdyni;
- Przyporządkowanie konkretnym podmiotom, na zasadach partnerskich konsultacji, zakresu prac nad planowaniem i wdrożeniem zsynchronizowanego systemu profilaktyki i rozwiązywania problemów społecznych;
- Określenie merytorycznej podstawy tworzenia programów i projektów pomocowych w obszarze wsparcia społecznego;
- Wypełnienie wymogów Unii Europejskiej dotyczących właściwego zagospodarowania środków pochodzących z funduszy strukturalnych.

Założenia przyjęte w toku prac nad Gdyńską Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych:

- a. Rozwiązywanie problemów społecznych to wprowadzanie optymalnych sposobów systematycznego reagowania, których celem jest zapobieganie negatywnym zjawiskom i minimalizowanie ich skutków w gdyńskiej społeczności.
- b. Jakość życia mieszkańców Gdyni uzależniona jest od stopnia współodpowiedzialności i współdziałania poszczególnych uczestników życia społecznego miasta.
- c. Proces realizacji Strategii musi respektować prawo do godnego życia oraz równego dostępu każdego mieszkańca Gdyni do wsparcia i usług oferowanych przez miasto.
- d. Planowanie strategiczne powinno ujmować pełen zakres oddziaływania, tj. diagnozę, profilaktykę, rozwiązywanie problemów narastających w czasie oraz działania ratunkowe / interwencyjne.
- e. Sposób wdrożenia Strategii powinien modelować pojawiające się inicjatywy tak, aby były zorientowane na osiągnięcie konkretnych, wymiernych rezultatów.
- f. Praca nad aktualizacją Strategii ma mieć charakter otwarty dla wszelkich podmiotów zaangażowanych w problematykę społeczną.
- g. Strategia zawiera w sobie założenie ustawicznego doskonalenia pod kątem zawartych w niej zapisów i stopnia jej uspołecznienia. Powinna być dokumentem elastycznym, żywym, adekwatnie odpowiadającym na rzeczywistość problemów społeczności lokalnych.

1 Diagnoza problemów społecznych w Gdyni i obszary problemowe

W części diagnostycznej Strategii zostały omówione najważniejsze problemy społeczne miasta Gdyni oraz zasoby pozwalające radzić sobie z tymi problemami.

Problemy społeczne rozumiane są jako powtarzające się, masowe zjawiska uznawane przez daną społeczność za negatywne, złe, niekorzystne, których nasilenie budzi zaniepokojenie opinii społecznej i może przyczynić się do dezorganizacji życia społecznego. Jako *zasoby* umożliwiające radzenie sobie z problemami społecznymi określa się wszelkiego rodzaju podmioty, które działają w obszarze polityki społecznej, a także inicjatywy i infrastrukturę niezbędną do przeprowadzenia działań.

Przeglądu sytuacji w mieście dokonano w następujących tematach: demografia, sytuacja osób z niepełnosprawnością, sytuacja ekonomiczna, sytuacja lokalnego rynku pracy oraz kondycja rodziny. Gdyńska Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych koncentruje się na problemach najbardziej palących i wymagających priorytetowego traktowania. W drodze analizy powyższych tematów wyodrębniono najważniejsze obszary problemowe miasta Gdyni: dysfunkcje w rodzinach i zwiększająca się liczba dzieci i młodzieży pozbawionych właściwej opieki, bezdomność oraz niepełne uczestnictwo osób starszych i osób z niepełnosprawnością w życiu społecznym, w ramach których konieczne jest zapewnienie adekwatnego poziomu opieki i wsparcia osobom tego wymagającym. Analiza wykazała również następujące problemy horyzontalne (dotyczące wszystkich grup społecznych): ubóstwo, bezrobocie i uzależnienia.

Diagnoza została sporządzona na podstawie danych zawartych w dokumentach już istniejących, tj. raportach i sprawozdaniach z działalności instytucji i urzędów takich jak: Główny Urząd Statystyczny, Urząd Statystyczny w Gdańsku, Urząd Miasta Gdyni, Powiatowy Urząd Pracy w Gdyni, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Gdyni, Gdyńskie Centrum Organizacji Pozarządowych, Centrum Aktywności Seniora w Gdyni. Zespół opracowujący dokument napotkał w toku prac trudności w pozyskaniu aktualnych, systematycznie generowanych danych, które umożliwiałyby właściwe porównywanie opisywanych zjawisk. Trudność ta dotyczyła głównie danych z poziomu lokalnego.

1.1 Demografia

Liczba mieszkańców Gdyni w roku 2006 wynosiła 251,8 tys. Prognozy dotyczące wielkości populacji wskazują, że do roku 2030 zmniejszy się ona o około 33 tysiące. Przyczynę stanowiąc może niskie saldo przyrostu naturalnego (-0,1 w 2004 r., -0,5 w roku 2005). Wskaźnik dzietności gdyńskich kobiet wyniósł w 2005 roku 1,083, co odbiega od prostej zastępowalności pokoleń, którą charakteryzuje dzietność na poziomie 2,1.

Jednocześnie obserwowane jest wydłużanie się przeciętnego trwania życia. W 2006 roku w podregionie Gdańsk - Gdynia - Sopot przeciętna liczba lat dalszego trwania życia dla noworodków płci męskiej wynosiła 73,2, a dla noworodków płci żeńskiej - 80,3.

Wydłużanie się życia przy jednoczesnym spadku ogólnej liczby ludności oraz spadku stopy urodzeń może mieć bezpośredni wpływ na zmianę struktury demograficznej naszego miasta. Odnosząc się do danych z roku 2005, liczba osób w wieku poprodukcyjnym wynosiła 43.179, co stanowiło 17,1% populacji Gdyni. Zidentyfikowane zostały dzielnice, które określić należy jako szczególnie „stare”, tzn. został w nich przekroczony 25-procentowy próg udziału osób w wieku poprodukcyjnym: Chylonia, Działki Leśne, Wzgórze Św. Maksymiliana, Redłowo i Witomino Radiostacja. Dwoma „najstarszymi” dzielnicami są Śródmieście i Kamienna Góra, gdzie ponad jedna trzecia mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym. Z analizy danych dotyczących roku 2004 wynika, że w porównaniu z całym województwem Gdynia starzeje się szybciej - podczas gdy w województwie pomorskim osoby w wieku poprodukcyjnym stanowiły 13,8%, w mieście Gdyni procent ten wyniósł odpowiednio 16,9. Według prognozy demograficznej sporządzonej w 2002 roku, w roku 2010 Gdynię zamieszkiwać będzie ponad 50 tys. osób starszych, stanowiących prawie 20% całej populacji miasta (w 2030 r. seniorzy stanowiąc będą prawie 31% gdyńskiej populacji). Wyraźnie zwiększy się liczebność roczników najstarszych, zwłaszcza powyżej 80 roku życia. Szacuje się, że w roku 2010 co czwarta osoba starsza będzie miała 80 lat i więcej. Wartości podawane w prognozach demograficznych mogą być jednak niższe ze względu na zaznaczający się w ostatnim czasie wzrost urodzeń w Gdyni. Przyrost naturalny był czynnikiem powiększającym liczbę ludności - w 2006 r. odnotowano dodatnie saldo na poziomie 93 osób. Optymistyczne symptomy poprawy sytuacji demograficznej wiązane są również z populacją wyżu demograficznego lat 80-tych.

Jak pokazują wyniki wielu badań, wydłużenie się przeciętnego trwania życia nie przekłada się w prosty sposób na pogarszanie się kondycji zdrowotnej osób starszych. U źródeł takiego stanu leży rozwój nauk medycznych oraz wyższa świadomość w prowadzeniu zdrowego i higienicznego trybu życia. Wyniki ankiety przeprowadzonej w 2003 roku przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Gdyni potwierdzają dużą gotowość seniorów do podjęcia aktywności - 78% osób w wieku emerytalnym deklaruje chęć uczestnictwa w zorganizowanych formach spędzania czasu wolnego.

Jednak zjawiskiem, którego nie można wykluczyć, jest wzrost bezwzględnej liczby seniorów niepełnosprawnych i potrzebujących opieki. Coraz więcej ludzi osiąga tzw. wiek sędziwy (powyżej 80 lat), w którym drastycznie wzrasta ryzyko nagłego pogorszenia stanu zdrowia i obniżenia ogólnej sprawności fizycznej, skutkujących znacznym ograniczeniem dostępu do usług i świadczeń oraz uczestnictwa w życiu społecznym. Obserwowana od dłuższego czasu zmniejszająca się liczba urodzeń oraz zmiany zachodzące w funkcjonowaniu rodziny powodują konieczność przejęcia funkcji opiekuńczej nad osobą starszą przez system zabezpieczenia społecznego.

Zasoby

Zasoby, które pozwalają zniwelować problemy związane ze starzeniem się populacji gdynian, lokuje się w trzech zasadniczych grupach zadań:

- wzmacniających aktywność, adresowanych głównie do seniorów sprawnych, zdolnych do samodzielnego funkcjonowania w środowisku,

- zapewniających wsparcie osobom starszym, wymagającym pomocy w codziennych czynnościach, zazwyczaj ze znacznie obniżoną sprawnością,
- zapewniających opiekę seniorom niezdolnym do samodzielnego funkcjonowania w środowisku.

Zadania o charakterze *wzmacniającej aktywności* osób starszych w Gdyni od roku 2005 koordynuje Centrum Aktywności Seniora, działając w partnerstwie prawie 30 podmiotów, głównie organizacji pozarządowych i szkół. Realizacja tych zadań dostarcza ofertę dla ponad 5000 osób: ok. 2.000 studentów uczęszcza na zajęcia edukacyjno - kulturalne Gdyńskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku, ok. 1.000 seniorów zrzeszonych jest w dwudziestu Klubach Seniora, ok. 2000 osób objęto programem Gdynia 55+. Uzupełnieniem są działania na rzecz rozwoju społeczności lokalnych prowadzone przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, w tym inicjatywy międzypokoleniowe.

Oferta wsparcia osób starszych obejmuje zarówno pomoc materialną, jak i niematerialną. Brak jest danych, które w sposób bezpośredni i jednoznaczny opisują skalę wsparcia osób pod kątem wieku klienta. W związku z tym faktem, pewnych przybliżeń należy poszukiwać w przyczynach przyznania pomocy społecznej. Przestanki, o których mowa, to niepełnosprawność i długotrwała choroba. Z danych dotyczących działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gdyni w 2006 roku wynika, że spośród 6776 klientów z tytułu niepełnosprawności wsparcie otrzymało 69% osób (4690 osób), a z tytułu długotrwałej choroby - 49% (3350 osób) - powody przyznania pomocy mogły występować jednocześnie. Są to druga i trzecia najczęściej wskazywana przesłanka wsparcia przez MOPS.

Z opieki i pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych w formie usług opiekuńczych, świadczonych na zlecenie MOPS w domu klienta, korzystało w 2006 r. łącznie 759 osób, na rzecz których zrealizowano 286 tysięcy godzin usługowych. Obserwowany jest stały znaczący wzrost świadczeń w tym zakresie – w roku 2000 z usług korzystały 653 osoby, na rzecz których zrealizowano 237 tysięcy godzin usługowych. W ciągu 6 lat nastąpił wzrost o ponad 48 tysięcy godzin, co skutkowało zwiększeniem wydatków na szacowanym poziomie 400 tysięcy zł. W pierwszym półroczu 2007 roku obserwowana była kontynuacja tendencji – zrealizowano 155 tysięcy godzin usługowych, co świadczy o wzroście w skali roku (w odniesieniu do roku poprzedniego) na poziomie około 25 tysięcy godzin.

Istotnym rodzajem wsparcia w środowisku są również działania podejmowane przez Dzielnicowe Ośrodki Pomocy Społecznej w ścisłej współpracy z różnorodnymi lokalnymi podmiotami. Przykładem tego typu działań są: opieka psychologiczna, grupy wsparcia, pomoc wolontarystyczna, imprezy kulturalno-rozrywkowe.

Opieka dzienna zapewniana jest seniorom w dwóch gdyńskich ośrodkach wsparcia (Dziennych Domach Pomocy Społecznej) - w roku 2006 korzystało z nich narastająco 116 osób starszych (średniomiesięcznie 72 osoby).

Seniorom niezdolnym do samodzielnego funkcjonowania w środowisku zapewniana jest *opieka całodobowa*. Na terenie Gdyni dostępne są 33 miejsca pobytu czasowego w Ośrodku Opiekuńczym dla Przewlekłe Chorych (łącznie 113 osób przebywało w roku 2006)

oraz 72 miejsca pobytu stałego w Domu Pomocy Społecznej (łącznie 83 osoby w roku 2006). Dostępne są również 23 miejsca opieki paliatywnej w hospicjum prowadzonym przez Stowarzyszenie Hospicjum św. Wawrzyńca. Dodatkowo poza powiatem w 2006 roku Gdynia zapewniła opiekę całodobową pobytu stałego (w domach pomocy społecznej) 55 osobom. W tym samym roku na miejsce w placówce zapewniającej opiekę całodobową pobytu stałego oczekiwało 161 osób. Dziesięć pierwszych miesięcy 2007 roku potwierdza wysokie zapotrzebowanie na tego typu opiekę - osób oczekujących było 144, a 27 zostało przyjętych do placówek. Całodobowe usługi opiekuńczo - lecznicze i pielęgnacyjne zapewniono w ubiegłym roku 307 osobom na 31 miejscach kontraktowych (Zakład Opiekuńczo - Leczniczy) - w roku 2007 do końca miesiąca października było to 329 osób (przy zwiększeniu liczby miejsc kontraktowych do 35).

1.2 Kondycja gdyńskich rodzin

Zgodnie z danymi Narodowego Spisu Powszechnego w 2002 roku zamieszkiwały w Gdyni 72.562 rodziny. 76,7% z nich stanowiły małżeństwa (z dziećmi lub bez), natomiast 20% rodziny niepełne, w tym 13.182 samotne matki i 1.710 samotnych ojców. Warto zaznaczyć, że w porównaniu do roku 1988 ogólna liczba rodzin wzrosła o 2,3%, podczas gdy liczba rodzin niepełnych wzrosła o 15,4%.

W 2002 roku przeważająca liczba gdyńskich rodzin miała przynajmniej jedno dziecko (74%), natomiast ponad jedna czwarta była bezdzietna. Na utrzymaniu rodzin pozostawało ogółem 61.019 dzieci do lat 24, podczas gdy w roku 1988 było to 72.764 dzieci. Zmniejszająca się liczba dzieci w rodzinach jest tendencją charakterystyczną dla całego kraju. Rodziny z jednym dzieckiem stanowią 46,9% ogółu polskich rodzin. Przeciętna liczba dzieci do lat 24 pozostających na utrzymaniu w rodzinach w 2002 roku wynosiła 1,55. W tym samym roku w Gdyni było 3.411 rodzin z trojgiem i większą liczbą dzieci do lat 24 pozostających na utrzymaniu rodziców (rodziny wielodzietne). Liczba ta stanowiła 4,7% ogółu gdyńskich rodzin i 8,7% rodzin z dziećmi na utrzymaniu. Przeważająca liczba gdyńskich rodzin ma tylko jedno (42%) lub dwoje dzieci (26%).

Dane z 2004 roku pokazują, że ze wzrostem dzietności rośnie odsetek rodzin znajdujących się na poziomie minimum egzystencji. W tym samym roku 15% rodziców samotnie wychowujących dzieci żyło poniżej minimum egzystencji.

W ostatnich latach uruchomiono w Gdyni sześć z siedmiu istniejących rodzinnych domów dziecka, a także rozwinięto system opieki zastępczej i sieć placówek wsparcia dziennego. Pomimo utrzymującego się niżu demograficznego liczba dzieci, które nadal pozostają w systemie opieki, utrzymuje się w Gdyni od trzech lat na stałym poziomie - dzieci tych jest około 600. Nie zmniejszyła się również w Gdyni liczba sytuacji kryzysowych, w których dzieci w trybie interwencyjnym zabierane są ze środowiska rodzinnego. Rocznie około 100 dzieci przebywa w gdyńskich ośrodkach interwencyjnych.

W Gdyni kontynuowany jest pozytywny trend zmian w kierunku zwiększenia rodzinnych form opieki nad dzieckiem. Liczba dzieci w rodzinach zastępczych wzrosła w ciągu ostatnich dwóch lat o 8,5%, a w rodzinnych domach dziecka aż o 61%, przy jednoczesnym zmniejszeniu liczby dzieci w systemie pomocy instytucjonalnej.

Kondycję gdyńskich rodzin obrazuje również statystyka sądu rodzinnego, która na przestrzeni dziesięciu miesięcy 2007 roku ujawnia 1568 rodzin będących pod nadzorem kuratorskim. Ponadto w roku 2005 zanotowano wysoką liczbę rozwodów i separacji w odniesieniu do liczby zawartych małżeństw (648 rozwodów i separacji do 1369 zawartych małżeństw). W roku 2005 odnotowano o 142 rozwody i separacje więcej niż w roku 2002, podczas gdy w omawianym okresie liczba zawartych małżeństw wzrosła tylko o 95.

Zasoby

Instytucje i organizacje zajmujące się wspieraniem rodzin i dzieci w Gdyni zapewniają pomoc we wszystkich możliwych formach:

- rodzinne formy opieki nad dzieckiem,
- wsparcie instytucjonalne o charakterze opiekuńczym:
 - ✓ całodobowe, w tym interwencyjne,
 - ✓ dzienne,
- wsparcie instytucjonalne o charakterze doradczym,
- wsparcie oferowane w miejscu zamieszkania rodzin.

Na *rodzinne formy opieki nad dzieckiem* składa się 287 rodzin zastępczych na terenie Gdyni, a także 16 rodzin zastępczych sprawujących opiekę nad gdyńskimi dziećmi w innych powiatach. W siedmiu Rodzinnych Domach Dziecka zabezpieczono 54 miejsca.

W ramach *wsparcia instytucjonalnego o charakterze opiekuńczym* funkcjonuje Dom Dziecka, zapewniający 33 miejsca. Dzieci z terenu Gdyni są również kierowane do Regionalnej Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej poza terenem Gdyni (aktualnie przebywa w niej 5 dzieci). Wsparcie całodobowe zapewniono również samotnym matkom i kobietom w ciąży (w Zespole Opiekuńczym znajduje się 11 miejsc dla matek i 8 dla dzieci, a także 10 mieszkań chronionych, w tym dla ofiar przemocy domowej i wychowanek usamodzielnianych z form opieki całkowitzej).

W zakresie interwencji zorganizowano opiekę w trzech placówkach łącznie dla 36 dzieci. Formę wsparcia dziennego o charakterze opiekuńczym realizuje 18 podmiotów (w tym 17 świetlic socjoterapeutycznych i klubów młodzieżowych) - 50 miejsc zapewnionych jest w Zespole Placówek Specjalistycznych im. Dziadka Lisieckiego.

Wsparcie instytucjonalne o charakterze doradczym zapewniono w następujących obszarach:

- kwalifikowanie i szkolenie osób wyrażających gotowość adopcji dziecka lub pełnienia funkcji rodziców zastępczych, jak też prowadzenia placówek rodzinnych - Ośrodek Rodzin Zastępczych i Adopcyjnych,
- pomocy ofiarom i sprawcom przemocy domowej - Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia w Zespole Placówek Specjalistycznych,
- pomoc dzieciom i młodzieży w wyborze kierunku kształcenia i zawodu, opiniowanie w sprawie dostosowania wymagań edukacyjnych - trzy poradnie psychologiczno - pedagogiczne.

We wsparcie dziecka i rodziny w miejscu zamieszkania zaangażowane są jednostki organizacyjne miasta (głównie Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej) oraz organizacje pozarządowe. Prowadzą one systematyczne działania z zakresu pracy socjalnej i poradnictwa specjalistycznego w formach indywidualnych i grupowych, jak również realizują cały zespół zadań wskazany w ustawie o pomocy społecznej. W realizacji zadań, o których mowa powyżej, obserwuje się zawiązywanie ponadsektorowych koalicji na rzecz rozwiązywania konkretnych problemów. Działanie w partnerstwie ma już charakter systemowy (realizacja programu Centrum Aktywności Lokalnej, Zespoły Interdyscyplinarne, animacja wolontariatu). Inicjatorami wielu działań o charakterze prewencyjnym są Policja i Straż Miejska (Program „Bezpieczna przystań - Gdynia”).

1.3 Osoby z niepełnosprawnością w Gdyni

Dane zebrane podczas ostatniego Narodowego Spisu Powszechnego wskazują, że w 2002 roku na terenie Gdyni mieszkało 39 687 osób z niepełnosprawnością, czyli 15,7% ogółu społeczności. Był to odsetek wyższy w porównaniu z odpowiednim wskaźnikiem dla Polski, który wynosił 14,3%.

W ciągu 14 lat liczba osób z niepełnosprawnością w Gdyni wzrosła o 16,9 tys., to jest o 74% (w 1988 roku co jedenasty mieszkaniec Gdyni był osobą niepełnosprawną, w 2002 roku - prawie co szósty). W związku z sukcesywnym wydłużaniem się długości życia mieszkańców Gdyni oraz zwiększającą się liczbą osób starszych w społeczności, prawdopodobne jest dalsze zwiększenie się grupy osób z niepełnosprawnością.

Pośród niepełnosprawnych gdynian 85% posiadało orzeczonego stopień niepełnosprawności (dane z 2002 r.). Struktura według ekonomicznych grup wieku wśród osób z niepełnosprawnością kształtowała się następująco: wiek przedprodukcyjny - 3,5% osób, wiek produkcyjny - 54,2%, wiek poprodukcyjny - 42,3%. Prawie 60% osób z niepełnosprawnością miało ponad 55 lat.

Analiza poziomu wykształcenia wykazała, że wykształcenie zasadnicze zawodowe miało 21,1% osób z niepełnosprawnością, średnie - 38,0%, a wyższe - 11,8%.

Z powodu niepełnosprawności ze wsparcia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w roku 2006 skorzystały 2753 rodziny (dla porównania w roku 2002 były to 2442 rodziny).

Zasoby

Na poziomie samorządu terytorialnego zapewniono warunki dla funkcjonowania jednostek organizacyjnych, których celem jest zapewnienie pełnego dostępu osób z niepełnosprawnością do udziału w życiu społecznym. W Urzędzie Miasta są to: Samodzielny Referat Osób Niepełnosprawnych i Referat Aktywizacji Zawodowej Osób Niepełnosprawnych Urzędu Miasta Gdyni oraz Pełnomocnik Prezydenta ds. Osób Niepełnosprawnych. Podmiotem powołanym między innymi w celu obsługi osób z niepełnosprawnością zagrożonych wykluczeniem społecznym jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. W strukturze MOPS działa placówka wsparcia dziennego dla osób dorosłych z przewlekłymi zaburzeniami psychicznymi, oferująca 45 miejsc.

W obrębie miasta funkcjonuje również organ opiniujący wszystkie kwestie dotyczące osób z niepełnosprawnością w Gdyni (Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych), który jednoczy w działaniu przedstawicieli władz miasta i osoby z niepełnosprawnością. Ważnym podmiotem zaangażowanym w problematykę niepełnosprawności jest Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności.

Dzieciom i młodzieży z niepełnosprawnością Gdynia zapewnia ofertę nauczania integracyjnego (oddziały i klasy integracyjne), specjalnego (szkoły specjalne) i indywidualnego, a także ofertę poradnictwa psychologiczno - pedagogicznego. Liczba osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w Gdyni kształtowała się w roku szkolnym 2007/2008 na poziomie 498. Klasy integracyjne tworzone są zgodnie z rozpoznawanym zapotrzebowaniem i w tym zakresie odnotowywany jest bardzo znaczący wzrost oferty: w roku szkolnym 1998/99 funkcjonowało 10 klas integracyjnych, do których uczęszczało 18 uczniów z niepełnosprawnością. W roku szkolnym 2007/2008 do 71 klas integracyjnych uczęszcza 309 uczniów z niepełnosprawnością.

Gmina wypracowała system treningu samodzielności dla osób z niepełnosprawnością intelektualną oraz zaburzeniami psychicznymi w formie mieszkań chronionych i treningowych (prowadzonych przez gminę i przez organizację pozarządową). Ponadto miasto zabezpiecza wsparcie w środowisku zamieszkania osobom z niepełnosprawnością wymagającym opieki (usługi opiekuńcze i rehabilitacyjne).

Na terenie Gdyni wdrażane są od wielu lat programy Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Wsparcie osobom z niepełnosprawnością, ich rodzinom oraz opiekunom zapewniane jest również przez organizacje pozarządowe. W Gdyńskim Banku Danych o Organizacjach Pozarządowych w roku 2006 odnotowano 63 podmioty zaangażowane w działania na rzecz w/w grup (części z nich miasto zleciło realizację wybranych zadań w drodze konkursu). Przez organizacje pozarządowe prowadzone są m.in.: Ośrodek Wczesnej Interwencji posiadający jedną filię, Ośrodek Adaptacyjny dla 65 osób, pięć Warsztatów Terapii Zajęciowej łącznie dla 112 osób, wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego, a także centra informacyjne dla osób z niepełnosprawnością.

Niezwykle cenne są inicjatywy wprowadzające odpowiednie standardy funkcjonowania osób z niepełnosprawnością w społeczności Gdyni. Przykładami są uchwalony i przyjęty do realizacji w listopadzie 2000 r. "Program kompleksowych działań na rzecz osób niepełnosprawnych" oraz przyjęta dwa lata później "Agenda 22". Kolejną inicjatywą w tym zakresie jest coroczny konkurs "Gdynia bez barier".

1.4 Skala zjawiska gdyńskiej bezdomności

W 2006 roku na terenie Gdyni zewidencjonowano 650 środowisk dotkniętych bezdomnością (około 800 osób), z tego około 190 środowisk (tj. w przybliżeniu 300 osób) funkcjonowało poza placówkami. Zdecydowana większość to osoby samotne - około 500 osób.

Dominujący przedział wiekowy osób bezdomnych to wiek od 40 do 50 lat. Około 300 osób bezdomnych posiadało wykształcenie zawodowe, a około 220 osób - wykształcenie

podstawowe. Do podjęcia zatrudnienia zdolnych było około 100 osób bezdomnych. Orzeczony stopień niepełnosprawności posiadały 283 osoby.

Ważnym czynnikiem wpływającym na stan zdrowia osób bezdomnych jest współwystępujące uzależnienie od alkoholu. Osób uzależnionych zidentyfikowano 299 (w tym 203 osoby nie rokujące, nie podejmujące leczenia oraz 96 osób rokujących przezwycięzenie nałogu, podejmujących terapię odwykową, a tym samym mających szansę przy współpracy z pracownikiem socjalnym i podjęciu stosownych działań na usamodzielnienie się).

W Gdyni, w rodzinach bezdomnych odnotowano 137 dzieci, z czego 40 przebywało z rodzicami poza placówkami w miejscach niemieszkalnych, nie zagrażających zdrowiu lub życiu. Wszystkie rodziny z dziećmi objęto indywidualnymi programami wychodzenia z bezdomności.

Porównując sytuację lokalną z sytuacją Polski w zakresie bezdomności, procent osób „bez dachu nad głową” w Gdyni wynoszący około 0,3 jest trzykrotnie niższy od przeciętnego dla kraju, który oscyluje w granicach 1% populacji. Warto jednak zwrócić uwagę na narastające tempo zjawiska bezdomności oraz wykraczanie jego zasięgu poza grupy i środowiska tradycyjnie z bezdomnością kojarzone. Trendy te są charakterystyczne również dla miasta Gdyni, gdzie w 2006 roku bezdomność była szóstą co do częstości przyczyną udzielania pomocy przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Ostatecznie o randze bezdomności pośród problemów społecznych decyduje nie tyle jej wymiar ilościowy, co jakościowy. Z problemem braku „dachu nad głową” skorelowane są bowiem inne negatywne zjawiska, których współwystępowanie stawia bezdomność na równi z innymi istotnymi problemami społecznymi prowadzącymi do wykluczenia. Do zjawisk tych zaliczyć należy alkoholizm, narkomanię, żebractwo, prostytutkę, przestępczość, zagrożenia zdrowotne, bezrobocie, ubóstwo, przemoc czy rozpad rodziny.

Najczęstszym problemem współwystępującym przy bezdomności jest alkoholizm. Ponad 1/3 wszystkich bezdomnych z terenu miasta przebywa poza schroniskami, przy czym liczba ta wyraźnie wzrasta w okresie wiosenno-letnim. Dodatkową cechą wyróżniającą gdyńską bezdomność jest napływ do miasta osób bezdomnych z terenu całej Polski w okresie letnim.

Zasoby

Na terenie Gdyni funkcjonują cztery schroniska (z których dwa działają w ramach struktury Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej i dwa prowadzone są przez organizacje pozarządowe). Dysponują one łącznie około 190 miejscami. Jedno ze schronisk oferuje wsparcie specjalistyczne osobom bezdomnym uzależnionym od alkoholu. Zapewniono również w gdyńskiej ofercie mieszkania treningowe dla osób bezdomnych.

Poza terenem Gdyni zabezpieczono około 120 miejsc w 5 schroniskach.

W sytuacjach zwiększonego zapotrzebowania na miejsca w schroniskach elastyczność funkcjonujących jednostek zapewnia możliwość objęcia tą formą wsparcia wszystkich osób bezdomnych tego wymagających.

Ważnym elementem w zasobach miasta jest koalicja wszelkich służb miejskich skupionych wokół problemu bezdomności (m. in. Straż Miejska, Policja, Straż Ochrony Kolei, Pogotowie Ratunkowe, Szpitale).

Zasobem Gdyni na polu bezdomności są również innowacyjne metody pracy z osobami bezdomnymi, takie jak np. streetworking. Metoda ta wdrażana jest od 2006 roku.

MOPS reprezentuje Gdynię w Pomorskim Forum na rzecz Wychodzenia z Bezdomności, w ramach którego współpracuje ponad 20 organizacji i instytucji zajmujących się problematyką bezdomności. Forum zrzesza zarówno podmioty sektora publicznego jak i organizacje sektora pozarządowego. Priorytetem w działalności Forum jest podnoszenie jakości i zwiększanie efektywności systemu pomocy ludziom bezdomnym na terenie województwa pomorskiego m.in. przez szkolenie kadr, monitorowanie problematyki bezdomności, edukację obywatelską, integrację i koordynację działań w obrębie problematyki bezdomności.

Bezdomność jest jednym z lepiej rozeznaczonych zjawisk społecznych w mieście. Poprzez cykliczne badania socjodemograficzne - „Portret zbiorowości ludzi bezdomnych województwa pomorskiego”, realizowane przez Pomorskie Forum na rzecz Wychodzenia z Bezdomności, Gdynia posiada dostęp do szczegółowych danych obrazujących bezdomność w regionie i mieście. Dotychczas zrealizowano cztery badania (w latach: 2001, 2003, 2005 i 2007).

2 Problemy horyzontalne

2.1 Problematyka rynku pracy

Obecna sytuacja gdyńskiego rynku pracy zarówno na tle województwa jak i kraju jest korzystna. Stopa bezrobocia rejestrowanego dla miasta Gdyni wynosiła na koniec września br. 3,4%. Analogiczny wskaźnik dla województwa i kraju wyniósł 11,6%. W ciągu roku (tj. od września 2006) nastąpił spadek o 2,9 punktu procentowego. W końcu października br. liczba bezrobotnych Gdynian zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy wyniosła 3008 osób (w tym: 2.904 osoby posiadające status osoby bezrobotnej, 104 osoby posiadające status osób poszukujących pracy). W porównaniu do stanu w dniu 31.12.2006 r. liczba bezrobotnych spadła o 3.248 osób tj. o 52,8%. Na jedną ofertę pracy przypadały średnio 4 osoby bezrobotne. W ogólnej grupie osób bezrobotnych odnotowanej na koniec września 2007 (3.447 osób) kobiety stanowiły 73% (2.511 osób). Należy odnotować, że dominacja kobiet wśród bezrobotnych w Gdyni utrzymuje się od lat.

Biorąc pod uwagę wykształcenie osób bezrobotnych można powiedzieć, że większość z nich to osoby o stosunkowo niskim poziomie kwalifikacji. Grupa z wykształceniem zasadniczym zawodowym (20%, 695 osób) oraz gimnazjalnym i niższym (18,5%, 639 osób) stanowiła na koniec trzeciego kwartału 2007 roku ogółem 38,5% (1.334 osoby). Znaczącą grupę – 31,6% - stanowiły osoby z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym (1.091 osób). W najwyższym stopniu bezrobocie dotyka osoby w wieku 45 - 54 lata. W

analogicznym okresie 2007 roku stanowiły one 30,8% (1.065 osób). Następną grupą wiekową, która wyłania się w statystykach bezrobocia są osoby w przedziale 25-34 lata (1.003 osoby) – stanowi ona 29% ogółu bezrobotnych.

Na koniec września 2007 roku 47% stanowiły osoby pozostające bez pracy przez okres powyżej dwunastu miesięcy (1.620 osób). W omawianej grupie 1058 osób pozostawało bez pracy powyżej 24 miesięcy. Osoby długotrwale bezrobotne, tzn. pozostające w rejestrze bezrobotnych łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w przeciągu ostatnich 2 lat, w końcu 2006 roku stanowiły 58,1% zarejestrowanych (na koniec 2005 roku - 57,9%). W strukturze bezrobotnych grupa ta nadal pozostaje najliczniejsza pomimo, że nastąpił niewielki spadek liczby tych osób. W zakresie oferowanej pomocy właśnie na tę grupę bezrobotnych powinno się zwrócić szczególną uwagę. Osoby długotrwale bezrobotne często charakteryzuje bowiem niska motywacja do zmiany własnej sytuacji życiowej, przez co wymagają one wsparcia w zakresie aktywizacji.

Z danych Powiatowego Urzędu Pracy w Gdyni za ten sam okres wynika, że osoby z niepełnosprawnością stanowiły 6,2% ogółu bezrobotnych (w tej grupie 28% to osoby posiadające najniższe wykształcenie).

W roku 2007 nadal wzrastała liczba napływających ofert pracy. Na koniec września odnotowano o 223 oferty więcej, tj. o 36,6 % w porównaniu do stanu z końca 2006. Wzrost ten odnotowany był również w ostatnich miesiącach 2006 r. w stosunku do poprzedzającego go 2005 roku o 49%. W 2006 r. wpłynęło 10.554 ofert pracy od pracodawców z Gdyni, co stanowi 91,5% ogółu ofert wpływających do urzędu (łącznie wpłynęło 11.530 ofert). W 2005 r. wpłynęło 7.069 ofert pracy od pracodawców z Gdyni, co stanowiło 90,6% z 7.799 ogółu ofert złożonych w urzędzie.

Porównanie struktury zawodowej bezrobotnych mieszkańców Gdyni oraz ofert pracy zgłaszanych przez gdyńskich pracodawców pozwala wyróżnić zawody deficytowe na lokalnym rynku pracy. Istnieje wyraźnie odczuwalny niedobór chętnych do prac prostych. Brakuje również pracowników branży budowlanej, stoczniowej, handlowej i transportowej. Ogromną trudność w pozyskaniu pracowników mają agencje ochrony.

Analiza lokalnego rynku pracy na przełomie ostatnich lat wskazuje na wzrost liczby zawodów deficytowych, tzn. takich, w których jest więcej wolnych miejsc pracy niż osób o odpowiednich kwalifikacjach.

Z danych lokalnych instytucji rynku pracy wynika, że osoby obecnie zarejestrowane to głównie długotrwale bezrobotni. Stanowią oni grupę dotkniętą wieloma problemami - dotyczącymi nie tylko sfery zawodowej. Wielką trudność stanowi dla tych osób podjęcie wysiłku związanego z ponowną integracją społeczną, osiągnięciem odpowiedniego poziomu motywacji do zmian w życiu. Praca na rzecz tej grupy wymaga wysokiego profesjonalizmu, innowacyjności i coraz głębszej specjalizacji ofert wsparcia.

Zasoby

Główną instytucją zajmującą się pomocą osobom bezrobotnym w Gdyni jest Powiatowy Urząd Pracy, który realizuje zadania samorządu powiatowego w zakresie polityki rynku pracy wyszczególnione w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Z form mających na celu aktywizację zawodową należy m.in. wymienić:

- Corocznie realizowane projekty finansowane ze środków samorządu województwa (m.in. „Wojewódzkiego Programu Wspierającego Rozwój Gospodarczy i Tworzenie Miejsc Pracy w Oparciu o Wykorzystanie Tradycji i Zasobów Przyrodniczych Regionu – GRYF, Przedsiębiorczy Pomorzanie) oraz programy finansowane ze środków rezerwy Ministra Pracy i Polityki Społecznej. Ponadto w okresie 2004 - 2006 PUP pozyskał dodatkowe fundusze w ramach 10 projektów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.
- Partnerstwo w projektach dotyczących aktywizacji osób bezrobotnych realizowanych przez inne instytucje i organizacje ze środków Unii Europejskiej.
- Coroczną organizację Targów Pracy (edycja wiosenna i jesienna).
- Organizację Klubów Pracy w Gdyni przy współpracy Ochotniczych Hufców Pracy i Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.
- Umożliwienie osobom poszukującym zatrudnienia szerokiego dostępu do ofert pracy m.in. dostępu do info-kiosków.

W Gdyni działa Pomorskie Miasteczko Zawodów, które prowadzone jest przez jedną z organizacji pozarządowych. Dzięki niemu osoby poszukujące pracy, planujące zmianę kwalifikacji oraz przygotowujące się do wejścia na rynek pracy bądź do założenia firmy mogą skorzystać z usług poradnictwa zawodowego. Realizowane są ponadto działania o charakterze doradczym, aktywizacyjnym i eksperckim.

Funkcjonuje również Młodzieżowe Biuro Pracy, które jest jednostką Pomorskiej Wojewódzkiej Komendy OHP w Gdańsku. Biuro Pracy zajmuje się pośrednictwem pracy, doradztwem personalnym i poradnictwem zawodowym oraz prowadzi szkolenia dla młodzieży poszukującej zatrudnienia.

Ważnym zasobem jaki posiada Gdynia są trzy poradnie psychologiczno-pedagogiczne, oferujące pomoc dzieciom i młodzieży w wyborze kierunku kształcenia i zawodu.

Osoby bezrobotne wspiera również Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Animuje grupy wsparcia dla osób bezrobotnych, znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy (np. samotni rodzice). Zrealizowany został także partnerski projekt współfinansowany ze środków EFS, którego celem była aktywizacja osób bezrobotnych i ułatwienie im powrotu na rynek pracy. Do zadań MOPS należy także organizacja i koordynowanie *prac społecznie użytecznych* na terenie Gdyni, w których w roku 2007 uczestniczyły narastająco do końca listopada 72 osoby. Program jest skierowany do osób bezrobotnych będących odbiorcami pomocy społecznej.

Urząd Miasta Gdyni również realizuje działania w zakresie wsparcia osób bezrobotnych z niepełnosprawnością - Wydział Polityki Gospodarczej i Nieruchomości - Referat Aktywizacji Zawodowej Osób Niepełnosprawnych. Referat realizował projekt współfinansowany ze środków EFS, którego celem było kompleksowe podejście do aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnością (osoby z niepełnosprawnością, usługodawcy działający na ich rzecz, kampania informacyjno - promocyjna skierowana do pracodawców).

Ponadto bezrobotne lub poszukujące pracy osoby niepełnosprawne wspierane są przez Centrum Integracja Gdynia. Pomoc świadczona jest wszystkim osobom z terenu województwa pomorskiego bez względu na rodzaj i stopień niepełnosprawności.

2.2 Ubóstwo

W 2004 roku zasięg ubóstwa skrajnego oszacowano w Polsce na około 12%, co oznacza, że ponad 4 miliony Polaków nie mogło zaspokoić swoich podstawowych potrzeb. Był to prawie trzykrotny wzrost w stosunku do 1996 roku. Poniżej relatywnej granicy ubóstwa żyło w 2004 roku 20% społeczeństwa - w porównaniu z rokiem 1995 był to wzrost o 50%.

W ostatnich latach problem biedy dotyka nie tylko coraz większej grupy ludzi, ale wzrasta również jej głębokość. W 2004 roku osoby żyjące poniżej minimum egzystencji miały średnio o 21% niższe dochody niż wskazywałaby na to wysokość granicy ubóstwa, podczas gdy jeszcze sześć lat wcześniej było to 16%.

W województwie pomorskim w 2002 roku udział osób żyjących poniżej minimum egzystencji wyniósł 13%. Próbując natomiast określić skalę ubóstwa w Gdyni można powołać się na dane GUS z 2002 roku, które średni procent osób żyjących poniżej minimum egzystencji w miastach o liczbie mieszkańców zbliżonej do Gdyni szacują na 5,3%. Ogólnie obserwowany trend wskazuje bowiem, że im większe miasto tym mniejszy odsetek osób żyjących w biedzie.

W 2006 roku najczęściej występującą wśród klientów MOPS dysfunkcją było ubóstwo, z powodu którego przyznano pomoc 3.525 rodzinom, tj. 8.280 osobom, co stanowiło 62% ogółu osób będących odbiorcami pomocy społecznej. Liczba klientów MOPS, którzy dotknięci byli ubóstwem, wzrastała do końca roku 2005. W roku 2006 odnotowany był spadek tej grupy odbiorców wsparcia.

W niniejszej Strategii problem ubóstwa został zaliczony do kwestii horyzontalnych, ponieważ dotyka on wielu różnych grup społecznych. Wśród osób najbardziej zagrożonych ubóstwem wymienić należy przede wszystkim bezrobotnych i rodziny wielodzietne. Na drugim miejscu są emeryci i renciści. Zaznaczyć należy, że na przestrzeni ostatnich 20-tu lat wyodrębniła się w Polsce nowa grupa osób zagrożonych biedą. Wcześniej zjawisko to dotyczyło głównie osób z różnych przyczyn nie podejmujących pracy - osób przewlekle chorych i niepełnosprawnych, ponieważ o sytuacji materialnej jednostki i jej rodziny decydowało miejsce zajmowane na rynku pracy.

W odniesieniu do rodzin wielodzietnych drastyczny przyrost skali ubóstwa zauważa się między rodzinami z dwojgiem i trojgiem dzieci. Podczas gdy w 2004 roku niespełna 10% rodzin z dwojgiem dzieci na utrzymaniu żyło poniżej minimum egzystencji, pośród rodzin z trojgiem dzieci było to ponad 21%, natomiast z czworgiem i większą liczbą dzieci aż 40%. Ponadto rodzice samotnie wychowujący dzieci częściej niż pełne rodziny musieli sobie radzić ze skrajną biedą. Ponad 15% z nich żyło poniżej minimum egzystencji. Renciści, jako osoby o najniższym wymiarze świadczeń, bardzo często borykają się z

niedostatkiem finansowym. W Polsce blisko 30% z nich żyje poniżej relatywnej granicy ubóstwa.

Ubóstwo niesie za sobą wiele negatywnych konsekwencji. Należą do nich niedożywienie, problemy zdrowotne, złe warunki mieszkaniowe. Ponadto brak wystarczających środków finansowych często utrudnia dostęp do pewnych obszarów życia społecznego, takich jak edukacja, ochrona zdrowia czy kultura, co skutkować może wykluczeniem społecznym. Kolejnymi ważnymi kwestiami są: problem utrwalania się ubóstwa, a tym samym niebezpieczeństwo uzależnienia od pomocy społecznej oraz zjawisko tzw. dziedziczenia ubóstwa. Bieda jest również często kojarzona z patologiami takimi jak przestępczość i uzależnienia. Zjawiska te są ze sobą w skomplikowany sposób powiązane i mogą być zarówno skutkiem jak i przyczyną trudnej sytuacji materialnej rodzin.

Zasoby

Głównym podmiotem wspierającym osoby borykające się z problemem ubóstwa jest w Gdyni Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. W sektorze pozarządowym funkcjonują również organizacje działające na rzecz tej grupy. Należą do nich między innymi: Polski Komitet Pomocy Społecznej, Caritas, Gaudium Vitae, Polski Czerwony Krzyż. Z uwagi na to, że problemowi ubóstwa towarzyszą inne problemy społeczne, zasoby wymienione w innych częściach Programu dotyczą również kwestii ubóstwa.

Ważnym zasobem, który może być wykorzystywany w pomocy rodzinom ubogim jest krajowy system świadczeń rodzinnych, alimentacyjnych oraz gminnych dofinansowań do czynszu. W Gdyni zadanie to realizuje Wydział Spraw Społecznych Urzędu Miasta.

Podsumowując należy stwierdzić, że skala ubóstwa w Gdyni jest porównywalna z innymi dużymi miastami Polski. Podobnie jak w przypadku bezrobocia, problem ten został w Strategii zaliczony do kwestii horyzontalnych i został ujęty w połączeniu z innymi problemami.

2.3 Uzależnienia

Mówiąc o uzależnieniach należy mieć na uwadze nie tylko uzależnienie od alkoholu, ale również uzależnienie od innych substancji psychoaktywnych. Diagnoza sytuacji w obszarze uzależnień jest bardzo utrudniona ze względu na niewielki zakres danych będących w ogólnej dyspozycji oraz fakt, że bardzo często odnoszą się one do sytuacji sprzed kilku lat. Dodatkowo istnieje tendencja zmniejszania się liczby systematycznych analiz odpowiednio do poziomu ogólności - dość duży zasób na poziomie ogólnopolskim, nieco mniejszy na poziomie regionu i mały na poziomie lokalnym.

Zasoby

Do zasobów Gdyni pomagających przeciwdziałać i rozwiązywać problemy wynikające z uzależnienia zaliczyć należy:

- Ośrodek Profilaktyki i Terapii Uzależnień, który inicjuje, propaguje i realizuje różnorodne formy działań służące rozwiązywaniu problemów uzależnień – terapię osób uzależnionych i ich rodzin, a także działania z zakresu profilaktyki uzależnień. W skład Ośrodka wchodzi:
 - Przychodnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia, która składa się z Poradni Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkoholu oraz Oddziału Dziennego Terapii Uzależnienia od Alkoholu;
 - Przychodnia Terapii Uzależnień od Środków Psychoaktywnych i Współuzależnienia składająca się z dwóch komórek organizacyjnych: Poradni Terapii Uzależnienia od Substancji Psychoaktywnych i Oddziału Dziennego Terapii Uzależnienia od Substancji Psychoaktywnych;
- Szczegółowy program przeciwdziałania alkoholizmowi i jego skutkom, który jest corocznie uchwalany przez Radę Miasta w formie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Znaczna część działań przewidzianych w programie realizowana jest przez szkoły;
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, która odpowiada za inicjowanie i koordynację działań określonych w Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz za opiniowanie innych inicjatyw i programów profilaktycznych. Do jej zadań należy ponadto prowadzenia postępowania w sprawach o zobowiązanie do leczenia odwykowego;
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej prowadzony przez Stowarzyszenie Razem. Ośrodek udziela porad i wsparcia osobom z problemem alkoholowym, osobom uzależnionym od środków psychoaktywnych oraz członkom ich rodzin;
- Schronisko dla Osób Bezdomnych Uzależnionych od Alkoholu prowadzone przez Chrześcijańskie Stowarzyszenie Dobroczynne, które dysponuje 25 miejscami;
- Kluby Abstynenta, Grupy AA i Grupy Samopomocowe Dorosłych Dzieci Alkoholików funkcjonujące przy parafiach, Domu Pomocy Społecznej, Klubie Abstynenta Krokus;
- 20 organizacji sektora pozarządowego działających na terenie Gdyni na rzecz profilaktyki uzależnień;
- 17 świetlic i 14 klubów socjoterapeutycznych, w których programy socjoterapii realizowane są dla około 400 dzieci.

3 ANALIZA SWOT

Demografia

Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Funkcjonujące instytucje dedykowane problematyce osób starszych (CAS i kluby seniora); • Funkcjonujący organ doradczy władz lokalnych (Gdyńska Rada ds. Seniorów); • Różnorodność oferty wsparcia osób starszych; • Duże zaangażowanie społeczności lokalnej (wolontariat) w działania wspierające; • Dostrzeżenie przez władze lokalne problematyki związanej ze starzeniem się mieszkańców Gdyni i podejmowanie działań o charakterze wyprzedzającym skutki. 	<ul style="list-style-type: none"> • Oferta usług opiekuńczych w środowisku niezaspokajająca istniejącego popytu w społeczności lokalnej; • Nierównomierne rozlokowanie na terenie miasta instytucji wspierających seniorów; • Brak zasobu wsparcia seniorów w postaci systemu poradnictwa geriatrycznego; • Niedostateczna liczba miejsc wsparcia dziennego i całodobowego na terenie Gdyni.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Sytuacja na rynku pracy powodująca zapotrzebowanie na pracowników również w wieku poprodukcyjnym; • Poszerzenie rynku usług na rzecz seniorów; • Istniejące elementy w polityce państwa i regionu wzmacniające inicjatywy na rzecz osób z w wieku podeszłym; • Stopniowe poprawianie się sytuacji materialnej osób wchodzących w wiek emerytalny. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zbyt wolne tempo dostosowywania oferty ilościowej i jakościowej wsparcia seniorów do przyrostu liczby tych osób w społeczności lokalnej; • Niewydolność systemu zabezpieczenia społecznego (system emerytalny); • Niewydolność systemu opieki zdrowotnej; • Zwiększająca się liczba osób samotnych wynikająca z emigracji członków rodziny; • Utrzymywanie się negatywnego stereotypu osoby starszej w społeczeństwie.

Kondycja gdyńskich rodzin

Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Różnorodność funkcjonujących form wsparcia w tym wysokospecjalistycznych; • Wysoka wrażliwość społeczności lokalnej na kwestie wsparcia dziecka i rodziny (duży udział działań wolontarystycznych); • Wypracowany model systemowych, ponadsektorowych działań; • Duży udział rodzinnych form wsparcia dziecka pozbawionego opieki; • Stan osiągnięcia obowiązkowych standardów w instytucjonalnych formach opieki; • Wdrożone aktywne metody treningu samodzielności wychowanków usamodzielnianych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Niedowartościowanie działań profilaktycznych dedykowanych rodzinie jako całości; • Utrudniona koordynacja działań wynikająca z dużej liczby niezależnych podmiotów zaangażowanych w problematykę dziecka i rodziny; • Niedostateczna oferta dla młodzieży funkcjonującej na pograniczu demoralizacji; • Zbyt niska elastyczność systemu, szczególnie w zakresie instytucjonalnych form opieki; • Ograniczony zasób kandydatów na niespokrewnione rodziny zastępcze.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Dostęp do wsparcia finansowego inicjatyw na rzecz dzieci i młodzieży z funduszy strukturalnych UE; • Dobra koniunktura gospodarcza kraju i związana z tym bardzo dobra sytuacja na rynku pracy; • Polityka państwa wzmacniająca rolę władz lokalnych w działaniach na rzecz dziecka i rodziny. 	<ul style="list-style-type: none"> • Utrzymywanie się zjawiska braku zastępowalności pokoleń; • Postępujące kulturowe rozluźnienie więzów rodzinnych oraz lansowanie konsumpcyjnego stylu życia; • Konieczność zaangażowania się w aktywność zawodową obojga rodziców; • Osłabienie i zanik więzi rodzinnych wynikające z długotrwałych wyjazdów zagranicznych o charakterze zarobkowym; • Brak spójnej polityki prorodzinnej państwa; Konieczność wdrażania biernych instrumentów wsparcia rodziny.

Osoby z niepełnosprawnością w Gdyni

Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Duża liczba podmiotów zaangażowanych w innowacyjne działania na rzecz wsparcia osób z niepełnosprawnością; • Istniejąca oferta wysokospecjalizowanego wsparcia osób z niepełnosprawnością; • Zapewniony dostęp do edukacji i oferta edukacyjna dostosowana do potrzeb dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością; • Zaangażowanie władz lokalnych we wdrażanie systemowych rozwiązań na rzecz osób z niepełnosprawnością; • Prawie kompletny system włączania osób z niepełnosprawnością do rynku pracy; • Wysoki poziom wykorzystania w Gdyni środków finansowych dedykowanych problematyce niepełnosprawności przez państwo. 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak dobrego rozeznania oczekiwań pracodawców pod kątem stwarzania sprzyjających warunków do zatrudniania osób z niepełnosprawnością; • Niedostateczny poziom uspołnienienia działań na rzecz wsparcia osób z niepełnosprawnością wynikający z dużej liczby niezależnych inicjatyw; • Istniejące nadal poważne bariery architektoniczne w mieście; • Niska stopa zatrudnienia osób z niepełnosprawnością; • Ograniczony przepływ osób z niepełnosprawnością pomiędzy szczeblami aktywizacji zawodowej i społecznej.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Dostęp do wsparcia finansowego inicjatyw na rzecz osób z niepełnosprawnością z funduszy strukturalnych UE; • Dobra koniunktura gospodarcza kraju i związana z tym bardzo dobra sytuacja na rynku pracy; • Istniejące elementy w polityce państwa regionu wzmacniające inicjatywy władz lokalnych na rzecz osób z niepełnosprawnością; • Zobowiązania państwa w stosunku do struktur wspólnoty europejskiej do implementacji polityk europejskich. 	<ul style="list-style-type: none"> • Niskie świadczenia pieniężne związane z niepełnosprawnością; • Utrzymujący się niski poziom kwalifikacji wśród osób z niepełnosprawnością.

Sytuacja osób bezdomnych

Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Oferta wsparcia obejmująca wszystkie stopnie aktywizacji osób bezdomnych w tym specjalistyczne oferty wsparcia; • Bardzo dobre rozeznanie sytuacji osób bezdomnych w Gdyni (realizacja cyklicznych badań socjodemograficznych); • Wysoki poziom harmonizacji działań służb i podmiotów działających w obszarze bezdomności; • Istnienie od 1998 roku dokumentów programujących pracę na rzecz osób bezdomnych (w tym algorytmy działań w sytuacjach kryzysowych); • Bieżące adaptowanie sprawdzonych, innowacyjnych metod wsparcia osób bezdomnych do lokalnego systemu; • Wysoki stopień wykorzystania aktywnych instrumentów pracy z osobami bezdomnymi na rzecz ich usamodzielniania (indywidualne programy wychodzenia z bezdomności, kontrakty socjalne itp.). 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak systematycznych działań w zakresie profilaktyki bezdomności i wczesnej interwencji; • Niepełna oferta wyspecjalizowanego wsparcia w placówkach dla osób bezdomnych, a szczególnie dla osób starszych, długotrwale chorych, wymagających stałej opieki, niedołączonych i uzależnionych; • Brak wyodrębnionego interwencyjnego punktu przyjęć dla osób bezdomnych zapewniającego doraźną pomoc w postaci noclegu, odzieży, kąpieli i posiłku.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Dostęp do wsparcia finansowego inicjatyw na rzecz osób wykluczonych społecznie z funduszy strukturalnych UE; • Dobra koniunktura gospodarcza kraju i związana z tym bardzo dobra sytuacja na rynku pracy; • Istniejące elementy w polityce państwa i regionu wzmacniające inicjatywy władz lokalnych na rzecz osób bezdomnych; • Dalszy rozwój regionalnej struktury partnerstwa na rzecz minimalizowania zjawiska bezdomności. 	<ul style="list-style-type: none"> • Postępujące starzenie i pogarszanie się stanu zdrowia populacji osób bezdomnych; • Napływ osób bezdomnych spoza Gdyni, które będą miały trudności z adaptacją w społeczności gdynian.

Sytuacja na rynku pracy

Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Dobre rozeznanie sytuacji osób bezrobotnych w Gdyni; • Niski poziom bezrobocia (brak tego problemu w wymiarze praktycznym); • Możliwość wysokiej indywidualizacji form wsparcia osób bezrobotnych; • Duże doświadczenie instytucji rynku pracy w realizacji wsparcia z dofinansowaniem UE; • Zasoby finansowe pozwalające na realizację działań na adekwatnym poziomie jakości i ilości w odniesieniu do rozeznanych potrzeb; • Partnerstwo w działaniach podmiotów w problematyce rynku pracy. 	<ul style="list-style-type: none"> • Niski poziom wykorzystywania przez pracodawców elastycznych form zatrudniania (samotni rodzice, matki, osoby z niepełnosprawnością); • Wysoki udział biernych narzędzi aktywizacji zawodowej i społecznej w przepisach prawa; • Niewielka liczba systemowych rozwiązań ułatwiających dostęp do opieki nad dziećmi matek powracających na rynek pracy; • Ograniczenia wynikające z przepisów prawa dotyczące doboru uczestników programów rynku pracy;
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Dostęp do wsparcia finansowego inicjatyw na rzecz osób wykluczonych społecznie z funduszy strukturalnych UE; • Dobra koniunktura gospodarcza kraju i związana z tym bardzo dobra sytuacja na rynku pracy; • Dalszy rozwój lokalnych partnerstw na rzecz minimalizowania skutków niskiego poziomu zatrudnienia; • Nowe instrumenty aktywizacji zawodowej osób wykluczonych społecznie wprowadzone do systemu prawnego. 	<ul style="list-style-type: none"> • Utrzymywanie się niekorzystnej relacji pomiędzy świadczeniami systemu zabezpieczenia społecznego a wynagrodzeniami; • Załamanie się koniunktury gospodarczej w kraju; • Poszerzanie się grupy osób bezrobotnych z poważnymi dysfunkcjami osobowościowymi i społecznymi.

Ubóstwo

Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Duża różnorodność form wsparcia; • Rozwinięta struktura instytucjonalna wsparcia osób ubogich; • Powszechność akceptacji działań charytatywnych; • Duża liczba ofert wsparcia osób z niskim dochodem w formach niefinansowych; • Mnogość organizacji pozarządowych o charakterze charytatywnym. 	<ul style="list-style-type: none"> • Niski poziom elastyczności w planowaniu wsparcia finansowego nie zapewniający skutecznego rozwiązywania problemów; • Elementy prawne w systemie wsparcia demotywujące osoby do przezwyciężania trudnej sytuacji;
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Dobra koniunktura gospodarcza kraju i związana z tym bardzo dobra sytuacja na rynku pracy; • Wzrost poziomu płac minimalnych; • Pojawienie się w polityce państwa elementów zmniejszających obciążenia podatkowe grup o niskim statusie dochodowym; • Wzmocnienie polityki prorodzinnej na poziomie państwa, regionu i lokalnym. 	<ul style="list-style-type: none"> • Stagnacja w rozwoju metod zapobiegania i zwalczania syndromu wyuczonej bezradności; • Wzrost rozwarstwienia społecznego; • Załamanie się koniunktury gospodarczej.

Uzależnienia

Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Podejmowanie innowacyjnych rozwiązań w zakresie rozwiązywania problemów związanych z uzależnieniami (dedykowane formy wsparcia, np. osób bezdomnych); • Dobrze rozwinięty system grup wsparcia osób z uzależnieniami (głównie AA); • Wydajny system wsparcia finansowego inicjatyw z zakresu profilaktyki uzależnień; • Duży udział organizacji pozarządowych w działaniach dotyczących profilaktyki i minimalizowania skutków uzależnień; • Rozwinięta oferta terapeutyczna zapewniana przez samorząd. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zbyt mała liczba innowacyjnych rozwiązań w zakresie rozwiązywania problemów związanych z uzależnieniami; • Niski poziom partnerstwa w podejmowanych inicjatywach na rzecz profilaktyki i obniżania społecznych skutków uzależnień; • Brak pełnej diagnozy ilościowej i jakościowej problemu uzależnień.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Konieczność dostosowania standardów działań profilaktycznych i minimalizujących skutki uzależnień do polityk UE; • Podnoszenie poziomu wiedzy dotyczącej mechanizmów i problematyki uzależnień. 	<ul style="list-style-type: none"> • Utrzymanie się tendencji obniżania wieku inicjacji alkoholowej i narkotykowej; • Wysokie zróżnicowanie oferty i dynamika rynku środków uzależniających (w tym nielegalnego); • Przejmowanie negatywnych wzorców spożywania alkoholu.

4 Wizja sytuacji społecznej w Gdyni w roku 2013 w zakresie rozwiązywania problemów społecznych

Sytuacja społeczna Gdyni w zakresie rozwiązywania problemów społecznych w roku 2013 to rzeczywistość, w której:

- *problemy społeczne rozpoznawane są w profesjonalny i systematyczny sposób,*
- *istnieje skoordynowany system celowego wsparcia mieszkańców Gdyni cechujący się skutecznością pomocy i różnorodnością jej form;*
- *funkcjonuje stabilna sieć współpracujących ze sobą instytucji, organizacji i grup lokalnych na rzecz zapobiegania i rozwiązywania pojawiających się problemów.*

5 Priorytety, cele, zadania

Priorytet 1. Udoskonalenie diagnostyki problemów społecznych w mieście.

Cel 1.1 Uzupełnienie polityki wsparcia społecznego o systematyczne, lokalne badania i analizy problematyk społecznych

Zadanie 1.1.1 Zaplanowanie i wdrożenie systemu badań i analiz problemów społecznych

Priorytet 2. Wdrożenie jednolitego systemu planowania działań społecznych opartego na partnerstwie, zasadzie ponadsektorowości i zorientowanego na osiągnięcie konkretnych celów i rezultatów.

Cel 2.1 Zwiększenie poziomu partnerstwa i działań ponadsektorowych w rozwiązywaniu problemów społecznych.

Zadanie 2.1.1 Utworzenie stałych platform wymiany informacji i doświadczeń.

Zadanie 2.1.2 Zapewnienie warunków do projektowania i realizacji inicjatyw partnerskich.

Cel 2.2 Ustalenie i wdrożenie jednolitych standardów planowania działań

Zadanie 2.2.1 Opracowanie katalogu podstawowych standardów planowania działań

Zadanie 2.2.2 Zapewnienie warunków do wdrożenia podstawowych standardów planowania

Priorytet 3. Dopełnienie rozwiązań systemowych i zakresu ofert wsparcia tak, aby żadna grupa nie była jej pozbawiona.

Cel 3.1 Wyłonienie grup społecznych, którym do tej pory nie zaoferowano odpowiedniego wsparcia.

Zadanie 3.1.1 Przeprowadzenie kompletnego procesu badań i analiz sytuacji problemowych.

Cel 3.2 Wypracowanie systemu adekwatnego wsparcia dla wyłonionych w toku badań grup społecznych.

Zadanie 3.2.1 Opracowanie programów w zakresie oferty wsparcia dla wyłonionych grup społecznych.

Zadanie 3.2.2 Zapewnienie warunków do realizacji działań wskazanych w programach.

Priorytet 4. Zwiększenie znaczenia profilaktyki w obszarze rozwiązywania problemów społecznych.

Cel 4.1 Wzrost liczby rozwiązań systemowych i działań o charakterze profilaktycznym.

Zadanie 4.1.1 Zabezpieczenie odpowiedniego udziału działań profilaktycznych w dokumentach programowych.

Zadanie 4.1.2 Zapewnienie warunków do wdrożenia i rozwoju nowych form w zakresie profilaktyki.

Cel 4.2 Podniesienie świadomości nt. profilaktyki zarówno po stronie społeczności lokalnej, jak i podmiotów zaangażowanych w sferę problematyki społecznej.

Zadania 4.2.1 Zaplanowanie i wdrożenie społecznych akcji i kampanii informacyjnych o zasięgu lokalnym.

Priorytet 5. Podniesienie innowacyjności systemu wsparcia społecznego.

Cel 5.1 Wzrost liczby rozwiązań systemowych i działań o charakterze innowacyjnym.

Zadania 5.1.1 Zabezpieczenie odpowiedniej liczby działań o charakterze innowacyjnym w dokumentach programowych.

Zadania 5.1.2 Zapewnienie warunków do wdrożenia i rozwoju działań o charakterze innowacyjnym.

Zadanie 5.1.3 Zaplanowanie i wdrożenie systemu szkoleń i wymiany doświadczeń w zakresie innowacji społecznej.

Priorytet 6. Dopełnienie systemu działań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych o element profesjonalnej ewaluacji.

Cel 6.1 Zaplanowanie i wdrożenie systemu ewaluacji działań w obszarze rozwiązywania problemów społecznych.

Zadanie 6.1.1 Ustalenie strategicznych obszarów ewaluacji i zabezpieczenie warunków do jej przeprowadzenia.

6 Wdrożenie Strategii

Fazy wdrożenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

Wdrożenie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych zasadniczo planowane jest w pięciu fazach:

1. Wdrożenie systemu cyklicznych badań i analiz (lata 2008-2009),
2. Wdrożenie standardów planowania (lata 2008-2010),
3. Zaplanowanie i wdrożenie systemu ewaluacji (lata 2009-2011),
4. Dopełnienie oferty wsparcia (lata 2010-2011),
5. Doskonalenie systemu wsparcia o elementy profilaktyki i innowacji (lata 2011-2013).

Fazy ściśle odpowiadają zakresowi priorytetów Strategii i ułożono je tak, aby wzajemnie się dopełniały funkcjonalnie i czasowo. Po każdej z faz planowany jest moduł monitorowania postępów wdrożenia Strategii.

Struktura zarządzania

Struktura zarządzania Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych składa się zasadniczo z dwóch poziomów realizacji zadań związanych z wdrażaniem Strategii:

- poziomu planowania strategicznego;
- poziomu wdrażania.

Odrębnym obszarem realizacji zadań zarządczych są zadania związane z ewaluacją.

Poziom planowania strategicznego

Cel:

Zapewnienie możliwie największego poziomu adekwatności, efektywności oraz skuteczności podejmowanych inicjatyw w ramach Strategii w stosunku do rzeczywistego zapotrzebowania mieszkańców Gdyni i stwierdzonych barier w zakresie problemów społecznych.

Zadania:

- uzgadnianie celów Strategii w oparciu o dostępne dane i analizy;
- rekomendowanie koniecznych zmian co do kierunków działań realizowanych w ramach Strategii i przedkładanie Radzie Miasta propozycji nowych zapisów w dokumencie Strategicznym;
- czuwanie nad procesem wdrażania Strategii ze szczególną dbałością o utrzymanie zasad ponadsektorowości, partnerstwa, równego dostępu i maksymalizacji efektywności wydatkowanych środków.

Podmiotem odpowiedzialnym za realizację zadań w zakresie planowania strategicznego jest Rada Strategiczna powoływana przez Prezydenta miasta. Do składu Rady powołani zostaną przedstawiciele jednostek organizacyjnych sektora publicznego, organizacji pozarządowych, służb oraz innych podmiotów zaangażowanych w problematykę społeczną.

Poziom wdrażania

Cel:

Zwiększenie stopnia synchronizacji działań w obszarze aktywności na rzecz minimalizowania problemów społecznych w mieście.

Zadania:

- Koordynowanie inicjatyw podejmowanych w ramach Strategii (ponadsektorowo). Koordynacja rozumiana jest jako usprawnianie przepływu informacji pomiędzy podmiotami zaangażowanymi w działania programowe, uzgadnianie efektów osiąganych w ramach różnych inicjatyw programowych, kojarzenie koalicji programowych;
- Monitorowanie procesu wdrażania Strategii oraz zjawisk świadczących o efektywności podejmowanych działań;
- Animowanie inicjatyw badawczych określających sytuację w zakresie problematyki społecznej w ujęciu strategicznym (badania przekrojowe sytuacji społecznej w mieście);
- Przedkładanie Radzie dwuletnich raportów monitoringowych oraz raportów z badań.

Organizacja struktury zarządzania na poziomie wdrażania:

- Podmiotem odpowiedzialnym za realizację zadań związanych z wdrażaniem Strategii jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Gdyni;
- Dla właściwej realizacji zadań związanych z wdrożeniem zapisów Strategii, w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej zostaną zapewnione odpowiednie warunki kadrowe i techniczne;
- Wszelkie podmioty, do których odnoszą się zapisy Strategii, zobowiązane są do przedkładania niezbędnych informacji jednostce koordynującej.

Realizacja Strategii wiązała się będzie z wdrażaniem następujących programów:

1. Program wsparcia seniorów;
2. Program reintegracji rodziny;
3. Program wsparcia osób bezdomnych;
4. Program aktywizacji osób z niepełnosprawnością.

Programy, o których mowa wyżej powinny uwzględniać funkcjonujące dokumenty o charakterze programowym z obszaru problematyk horyzontalnych, a w szczególności:

1. Program wzrostu zatrudnienia i spójności społecznej;
2. Gminny program przeciwdziałania narkomanii;
3. Gminny program rozwiązywania problemów alkoholowych;

4. Powiatowy program promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy;
5. Gminne programy profilaktyki zdrowotnej;
6. Gdyńską kartę współpracy z organizacjami pozarządowymi;
7. Wytyczne zawarte w dokumencie „Agenda 22” dotyczące polityki społecznej w obszarze wsparcia osób z niepełnosprawnością;
8. Roczne programy współpracy z organizacjami pozarządowymi;
9. Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy Gdynia na lata 2007 – 2011.

Ewaluacja

Zadania związane z ewaluacją Strategii zostaną zlecone niezależnemu podmiotowi zapewniającemu odpowiedni poziom profesjonalizmu ewaluacji.

7 Metodyka pracy nad Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych. Proces konsultacji społecznych.

Odpowiedzialność za utworzenie projektu Strategii przekazano Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej. Decyzja taka podyktowana była tematyką Strategii jak również zapisami Ustawy o pomocy społecznej wskazującymi ośrodek pomocy społecznej jako instytucję odpowiedzialną za jej wdrożenie. Nad dokumentem pracował zespół posiadający niezbędną wiedzę oraz doświadczenie zarówno w zakresie działań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych, jak i w tworzeniu planów o charakterze programowym i strategicznym. W czasie powstawania dokumentu konsultowano szczegółowe zapisy Strategii z osobami zaangażowanymi w działania społeczne jak również z osobami, które od strony teoretycznej mogły podnieść jakość zawieranych w niej treści.

Konsultacje społeczne rozpoczęto 19 grudnia 2007 roku. Informacja o konsultacjach została ogłoszona podczas sesji Rady Miasta oraz na stronie internetowej MOPS. Ważnym założeniem uspołecznienia w drodze korespondencji było przesyłanie projektu dokumentu na adresy imienne, do konkretnych osób. W styczniu 2008 roku projekt Strategii został dostarczony około 70 podmiotom i osobom zaangażowanym w problematykę społeczną miasta, w tym około 40 podmiotom spoza struktury organizacyjnej MOPS. Wśród adresatów były zarówno instytucje sektora publicznego, organizacje pozarządowe jak i przedsiębiorcy oraz osoby fizyczne. Strategię prezentowano na spotkaniach z kadrą zarządzającą jednostkami organizacyjnymi MOPS oraz na posiedzeniu Komisji Zdrowia Rady Miasta.

W ramach konsultacji społecznych wpłynęły 23 uwagi, z których 12 uwzględniono w wersji dokumentu przedłożonego przez Prezydenta Radzie Miasta.